

početnih geometrijskih oblik, je gotovo velike važnosti. Paralelno z risanjem tvorijo učenci like s palčicami. Kombinacije od priprostih do sestavljenih likov so tako mnogovrstne, da ne bo primanjkovalo izbire. Važen moment na tej stopnji so vezi in sklepi, stabilnost in čvrstost napravljenih objektov. Če se poslužimo na tej stopnji vseh treh dimenzij, napravimo lahko kaj lične in praktične objekte, ki imajo pomen v vsakdanjem življenju. Sem bi uvrstil primitivno pletenje šibic, viher, žice in žime. Pletenine bi se rabile mesto ploščic k napravljenim objektom. Orodje, ki pride tu v poštev, bi bilo: nož, škarje (za lesene šibe in palice) šilo, sčipec, kladivo in kleščice. Izdelovali bi se na tej stopnji okraski, okvirji, ohešala, nastavki, pletenine i. t. d. seveda vse iz palčic in primitivne pletenine.

Druga stopnja bi bila obdelovanje plošč. Tu sem bi že spadalo nekaj mizarškega orodja kakor: žaga, oblič, sveder, dleto, pila, gladež i. t. d. Raba orodja je važna. Pri tej priliki je uvaževati moment brušenja in popravilo orodja. Na tej stopnji bi se obdelovale in prikrtojevale ploščice in palice. Smiselno druženje plošč in palic da nebroj praktičnih predmetov. Druženo oblikovanje prve in druge stopnje nam nudi predmete gospodarskega pomena. Stol, klop, klopice, etaža, žličnik, gajbica i. t. d. bi bili produkti te stopnje.

Tretja stopnja bi bila obdelovanje lesa, naprava in poprava raznega domačega orodja. Na deželi bi bila ta stopnja neprecenljive važnosti. Bili so časi, ko si je znal naš kmet napraviti vse orodje doma. Danes kupuje vse, ker so oni, ki so kaj znali, pomrli, mladi se pa niso ničesar učili. Tvorilne tkanine so pregnale kolovrat iz naših domov. Inozemski fabrikati so izpodrinili naše orodje. Ne bi bilo to še tako velika nesreča, če bi ne bila uničila v našem ljudstvu tudi smisel za domačo obrt. Toda gola resnica je, da ne zna skoraj nobeno deklet več prestiti, in noben možki nima več smisla za napravo domačega kmečkega orodja. Narodno gospodarstvo trpi v tem neizmerno škodo. — Da se povrnem k stvari. Na tretji stopnji bi bilo treba seznaniti mladino z domačim gospodarskim orodjem zlasti z vsemi deli voza, pluga, brane i. t. d. Učitelj naj bi se delati zlasti one dele orodja, ki se radi starejo kakor: toporišče, ročice, teltnice, oje, škarje (pri vozu) preme itd. Razumeti morajo učenci sestavo kolesa. Tu sem spada že precejšnja zaloga orodja kakor: mizarški stol, razne sekire, žaga, pile, svedri, oblič, dleta itd. Najvažnejša naprava pa se mi zdi rezilni stol (rzevni stol), ki je znan menda le v ribniškem in velikolaškem okraju. Naprava je zelo preprosta, a se da tako mnogovrstno rabiti, da bi izgubil mož »suhe robe« takoj vse veselje do dela, če bi izvignega stola ne imel. Ta priprava je ognjišče rokotornosti Ribničana in Laščana.

V nadaljnjo stopnjo bi spadalo modeliranje, ki je zlasti velikega pomena za one kraje, kjer je razvita steklarska, lončarska in železna obrt in industrija. Pozabiti bi se ne smelo izdelavanje lesa, umetno izrezovanje in izžiganje. Spoznavanje barv in lakov — barvanje, lakiranje, imitiranje — vse to spada k rokotornemu pouku, ker se s tem zadnje navedenim goji čut in ukus za lepoto izvršenih objektov.

Je sicer še mnogo drugega, ki spada k rokotornemu pouku, toda moj namen ni podati tu kak podroben načrt, zadovoljen bom, če vzbudim za stvar potrebno zanimanje.

Kedaj naj se uvede rokotorni pouk. Pričetek rokotornega pouka bi bilo 3. šolsko leto in naj bi se raztezal do konca šolske obveznosti, t. i. do konca nadaljevalne šole. Svaril bi tu pred tistim igračkanjem s papirjem in lepenko, ki nima nobene praktične vrednosti. Kar nima pomena za življenje, naj se ne dela, temveč le to, kar meri na praktično uporabo ali na predmet tukajšnje praktične vrednosti. Pri tem se spominjam na ročna dela deklic. Koliko truda, koliko vbadljajev in zanj — in konec vsega truda je ubog vzorček brez vsake praktične uporabe. Poznal sem šole, ko so dosegle deklice veliko spretnost v kvačkanju, vezenju in pletenju — a čipke, nogavice in rokavice so si kupovale; raztrganega perila pa niso znale zakrpati, kaj-li še narediti novo srajco, predpasnik ali krilo. Veliko truda in napora — malo užitka — učenje, da se pozabi. Važnejši kakor v vsakdanju, bi rokotorni pouk v nadaljevalni šoli. V tej dobi ima mladina večjo fizično sposobnost in več smisla za praktično delo. Uverjen sem pa tudi, da bo dobila mladi

šina v teh znano razposajenih letih v rokotornem pouku primerne voike moralne vrednosti. — Spominjam se na nekaj podobnega iz svojega delovanja na deželi. V mojem službenem kraju — (bilo je leta 1896.) — je bila trtna uš uničila vse vinograde. Začelo se je pridno z obnovo novih nasadov. Na milijone trt je bilo treba nabaviti. Kje dobiti požlahtnjenih trt? Poslužili smo se mladine ponavljalne šole. Prišel sem jih učiti cepljanja. Hitro in spretno jim je šlo to delo od rok in v kratkem smo imeli pravo tovarno za cepljenje trt. Najboljši in najspretnjši ceplarji so bili ti učenci; tolike vestnosti in marljivosti ni bilo najti nikjer. — V tej dobi bi bil rokotorni pouk mladini moralni vađe mecum.

Obseg rokotornega pouka je silno obsežen in prepičan sem, da bo kraj od kraja zelo variral. Ne bo se prilegalo za vsak kraj eno in isto, kakor ni vse za vsacega, niti vsak za vse. Pouk bo moral biti krajevne pomena in potrebe, individualnega značaja, ker bo treba upoštevati zmožnosti in nagnjenja. Obseg rokotornega pouka bodo določevali trije faktorji: lokalne razmere, sposobnost učitelja in individualnost mladine. Vsak kraj ima nekaj specielno svojega; to bo treba uvaževati, če hočemo pouku uspeh, med ljudstvom zadovoljnosti in pri mladini vneemo za pouk. — Paziti bo treba, da se ne zabrede s poukom v moistrovanje posameznih rokodelcev. Rokotorni pouk nima namena klicati v življenje izurjenih rokodelcev, temveč gojiti v mladini ročnost in ljubezen do dela ter dajati napotke njihovu budočemu poklicu. Ravnotako pogrešeno bi bilo, če bi se gojila »tisočera umetnost« (Tausendkünsterei). Nevarnost je, da postane tak učenec domišljav v vase zaljubljen nestanovitnež, ki ne najde nikjer svojega poklica. — Pri upeljavi rokotornega pouka tedaj predarek, premislek, da se doseže oni cilj, zaradi katerega je poklican v življenje!

To so, dragi čitatelj, kaj ne, teoretične misli. Kako pa s praktično uredbo? Kdo naj uči? Kje so za to izvežbani učitelji? — Česar ni, treba bo dobiti. Poznam mnogo učiteljev, ki bi jim izvedba omenjenega načrta ne delala bog zna kakšnih preglavic, da bi le imeli potrebno orodje in primeren načrt, pa bi takoj pričeli z delom. Toda obojega ni, ne orodja ne načrta. — Za naše razmere primeren načrt bo treba seveda sestaviti. Stvar bo morala vzeti v roke enketa, ki bo sestavljena iz strokovnjakov in praktično izkušnih učiteljev. Prav bi bilo, da se ozre ta enketa tudi po načrtih rokotornega pouka onih držav, kjer se ta pouk goji že več let. — Orodje in kar je potreba za pouk, nabavili bodo, kakor druga učila, krajevni faktorji. Uverjen sem, da bo tudi država v ozira vrednih primerih priskočila na pomoč. Najtežje vrašanje je, odkod vzeti toliko, za ta pouk sposobnih učiteljev? Zopet sem pri nesrečni pripravnici, ki ne nudi učitelstvu dovolj in takega znanja, da bi zamoglo brez večnih kurzov vršiti s pridom svoje delo med ljudstvom. Edina rešitev je zopet kurz, dokler se porodniški domovi učiteljstva časovnim razmeram in potrebam ne reformirajo. Obrtna šola bo morala zopet nekaj iz svojega duševnega kapitala ljudskemu šolstvu posoditi. Upam, da ta kapital ne bo brezobresten, ker sem uverjen, da se bo z uvedbo rokotornega pouka v ljudskih šolah povzdignilo in raztanožilo obrtno šolstvo zelo bujno po naši kraljevini.

H koncu bi odgovoril le še na vprašanje, kje naj bi se pouk vršil? — Če le mogoče, naj bi bila za ta pouk posebna soba; kjer pa ni prostora, uporablja naj se šolska soba. Pred letom sem pisal v »Učit. Tovarišu« »Nekaj misli o gospodinjstvih tečajih«. Ob tisti priliki sem podarjal, da je skoraj v vsaki župniji kak društveni dom. Tam stoji dvorane po tedne in mesece prazne. Ali bi ne bilo praktično in ljudstvu v korist, če se dajo taki internistično uporabljivi lokali na razpolago pouku in kulturnemu stremljenju! — Sicer sem pa mnenja, če ima ljudstvo dovolj gmotnih sredstev za manj važne stvari, moralo bo najti tudi sredstev za one neobhodno potrebne naprave, ki ga bodo duševno in gmotno dvignile na višjo kulturno stopnjo.

K sklepu samo še to, da je treba pred uvedbo tega pouka temeljitih premislekov, ker mnogo zavoženega se da spraviti na pravo pot, zavoženih javnih zadev pa nikoli, da bi ne metale dolge uničujoče sence za seboj. »Naglost ni dobra«, je rekel polž, ki je lezel sedem let čez plot in padel konečno na ono mesto nazaj, s katerega se je podal na pot. — Ni vsak strokovnjak — strokovnjak, kakor

ni vsak mojster — mojster. Gorkota je blagodejen pojav; razbeljena peč je tudi gorkota, a ta je opeče. Prevodarek je več vreden, kakor deset ur hoda.

MIROSLAV ZOR:

Počitniška potovanja.

Velik je pomen učil in nazoril pri pouku, to poudarjajo vsi stari in moderni pedagogi — in po pravici, kajti, kako si more otrok, ki se šele duševno razvija, predstavljati iz samih besed dotični predmet. Seveda — lahko si ga predstavlja, toda tako nepopolno, tako površno, da se o pravem predstavljanju ni govori in ne more.

Pri nekaterih predmetih, n. pr. pri zgodovini in zemljepisju se pa sploh ne more pripraviti zadostni učil, tukaj je največje važnosti dobra slika in živa učiteljeva beseda. Marsikdo od cenjenih tovarišev je sam izkusil v letih svojega študiranja kako dolgočasen je bil pouk pri nekaterih učiteljih in nasprotno, kako je bil zanimiv zopet pri drugih. Kaj je bilo temu vzrok? Samo učitelj, ki je znal lepo in živahno podavati predpisano snov, ki je znal vplesti med podavanje razne anekdote iz lastnega življenja, z lastnih potovanj. Tak pouk je zanimiv in živahen in vsak učenec napeto poslušal učiteljeve besede.

Kako pa si pridobi učitelj spretnost zanimivega podavanja? Kakor pri vsem učenju, tako so tudi tukaj največje važnosti učila in doživljanje. Samo oni lahko prepričevalno govori, ki je videl in slišal, kratko rečeno, ki je doživel to, kar pripoveduje.

Sedaj pa vzemimo zemljepisje. Kako bo učitelj poučeval zanimivo, če pozna pokrajino, v katero duševno popelje svoje učence, le iz knjig? Ali se jim ne bo zdel pouk presuhoparen, ker jim učitelj pripoveduje le statistične podatke, v knjigi opisane socialne razmere itd. pa še to z veliko nesigurnostjo, brez lastnega prepričanja!

Učiteljeva naloga je vzgajati njemu poverjen naraščaj v dobre državljane. Vsak dober državljan pa mora poznati svojo ožjo in tudi širšo domovino, kajti le tedaj bo ljubil svoj dom, le tedaj bo ponosen na svojo državo.

Ravno ljubezni in narodnega ponosa posebno primanjkuje mlajšemu svetu, ki ga je izprevrtila vojna iz idealnopožrtvalne narodnosti v najpodlejši egoizem, ki gre samo za denarjem in osebno koristjo. Učitelj, ki je vzgojitelj mladega naraščaja lahko največ pripomore, da se vzgoje državljani, ki ljubijo svojo domovino ne samo z besedo, temveč tudi z dejanjem. Ne samo to kar mora, kar more, to je vsakdo storiti dolžan, posebno v naši mladi Jugoslaviji.

Učitelj mora sam poznati svojo domovino, potem bo šele lahko pravilno reševal svojo nalogo. Svojo domovino spozna pa najlažje, če jo prepotuje.

Torej potovanje! Učitelj ima mnogo prilike za potovanje v velikih in drugih počitnicah med letom. Počitnice potrebuje učitelj, da se spočije od duševnega napora, ki ga je imel med letom, in najlepši ter obenem najkoristnejši je odpočitek in razvedrilo na potovanjih. Potuj po svoji domovini, da se ozdraviš in, da jo spoznaš!

Mnogim niso dana sredstva za potovanje, toda lahko bi se temu odlozilo. Dijaki imajo svoj ferijalni savez, ki jim nudi največje ugodnosti, zakaj ne bi imelo tudi učiteljstvo svojo počitniško zvezo. Morda bi se dalo učiteljsko društvo združiti s ferijalnim savezom in potem bi potovali dijaki in učitelji vzajemno ter se medsebojno podpirali.

Ali se res kaj takega ne bi dalo izvršiti? Začelo se je gibanje pred kratkim, priglasilo pa se je le učiteljstvo iz treh krajev širne Slovenije? Kje pa so drugi? Ali je res med učiteljstvom tako malo zanimanja za potovanje?

Začetek je seveda težak, kakor povsod, a z le malo vztrajnostjo se bo dosegel naš cilj.

Začetkom junija — natančni čas se še pravočasno objavi — se bo vršil sestanek vseh prijateljev potovanja v Ljubljani in zato prosim cenjene tovariše in tovarišice, naj se prijavijo za sestanek in pošljejo svoje naslove, morda tudi na kratko označeno svoje mnenje na naslov: M. Zor, Mokronog 12.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj zleteli dne 2. junija 1921 v Središče, ter zboruje v tamkajšnji šoli ob pol 10. uri dopoldne po sledečem redu:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Društvene vesti.
3. Življenjepis Davorina Trstenjaka. Podava tovariš Anton Porekar.
4. Črtice iz življenja tovariša Ivana Kosija. Podava tovariš Franjo Megla.
5. Učitelj organist — podava tov. Domicijan Serajnik.
6. Slučajnosti.

Društvo je mnenja, da malce razvedrila nobenemu tovarišu ne more škodovati. Zato pričakuje, da se vdeležijo izleta vsi tovariši in vse tovarišice iz okraja ne vpoštevaloj ali imajo par kilometrov več ali manj do Središča. Da se toraj vidimo vsi! — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za kočevski okraj zboruje dne 4. junija v Sodražici. Zborovanje združeno z občnim zborom se prične točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Potrošačka zadruga. Poroča nadučitelj M. Vrbič. 2. Občni zbor: a) Nagovor predsednika, b) Poročilo tajnice in blagajničarke, c) Volitev novega odbora, d) Volitev delegatov za skupščino UJU. 3. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe se nadeja Odbor.

+ Okrajno učiteljsko društvo za litjski okraj zboruje v Ljubljani dne 4. junija 1921. Dnevni red:

1. Ob pol 9. uri dop. ogled tobačne tovarne. Vsi udeleženci naj se točno ob navedenem času zbere pri tovarniškem vratarju.
2. Nato se vrši zborovanje v J. mestni deški ljud. šoli na »Ledini« z naslednjim sporedom: a) Tovariš Janko Blagajne: »Nekaj smernic o rokotornih tečajih.« b) Tovarišica Franja Jankovičeva: »Razgovor o delovanju učitelja na izvenskolskem polju specielno za naš okraj.« c) Resolucije glede zakonskih učit. parov. — d) Prosti predlogi in nasveti. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

+ Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju registrirana zadruga z omejeno zavezo ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 29. maja 1920 ob 8. uri zjutraj v okoliški šoli (spodaj) v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva o poslovanju zadruge v letu 1920. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje letnega računa za l. 1920. 4. Čitanje revizijskega poročila »Zadružne Zveze« v Celju in ukrepi radi njega. 5. Volitve v nadzorstvo. 6. Slučajnosti. Naše zadrugarke v Celju in v bližnji okolici vabi k obilni udeležbi Odbor.

+ Krško okrajno učiteljsko društvo zboruje v soboto dne 4. junija t. l. ob pol 11. uri dopoldne v risarski dvoranj mešč. šole.

Dnevni red: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Predavanje tov. Frana Zagorca in tovarišice Milene Zagorjeve: »Izvenskolsko kulturno in prosvetno delovanje učiteljstva« (zadnje s posebnim ozirom na delovanje učiteljice).

3. Volitev delegatov za delegacijsko zborovanje v Celju.

4. Slučajnosti. Popoldne ob 3. uri predstava »Pogumni Tonček«, ki jo priredi krška ljudska šola v prid »Jugoslovanski Matici«.

+ Učiteljsko društvo za Svetolenartski okraj zboruje v sredo 8. junija t. l. pri Sv. Jurju v Sl. Gorici ob 10. uri dopoldne z dnevnim redom: 1. poročilo predsednikovo o društvu samem in širšem sosvetu iz Ljubljane; 2. zapisnik; 3. poročilo o podrobnem načrtu zemljepisja in zgodovine po enketi; 4. zgodovina domače šole ref. tov. Mat. Perger; 5. določanje in podedovanje spola pri rastlinah, živalih in človeku, po tov. Jakopcu; 6. predlogi, nasveti. — tovariši, tovarišice, pridite vsi, bo marsikaj novega in poučnega. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Načrt šolskega zakona. Komisija, ki izdeluje po nalogu ministrstva prosvete enotni šolski zakon za vso državo, je končala načelno razpravo o načrtu zakona. V načelu je izrečena popolna enakopravnost med učitelji in učiteljicami, ki so jim zajamčene materialne pridobitve zadnjega zakona o plačah. Sprejet je tudi princip šolskih upraviteljev, ki so obenem predsedniki krajskih šolskih odborov, in okrajnih nadzornikov, ki vršijo poše v lastnih uradih ločeno od drugih oblasti. Načrt vsebuje novo poglavje o ustanovah za narodno prosveto. Za vstop v šolo se zahteva dovršeno sedmo starostno leto. Za razred je potreba 40 otrok. Načrt govori o socialnem šolstvu za gluhoneme, slepce, manj nadarjene in zanemarjene. Učiteljstvo na teh šolah je po pravicah slično onemu meščanskih šol. Okrajni nadzorniki bodo začasni in stalni. Pri njih imenovanju pripada pravica predlaganja tudi Udruženju jugoslovanskega učiteljstva. Prehodne določbe govore o zavarovanju pridobljenih pravic in o postopanju za uveljavljenje novega zakona v vsej državi. Načrt bo razmotrival najprej glavni prosvetni svet, ki bo organiziran tako, da dobi posebno sekcijo za osnovno šolstvo.

— Pravila o učnih knjigah in pomožnih učilih. »Uradni List« z dne 10. t. m. prinaša naredbu ministrstva prosvete glede izdajanja in zalaganja učnih knjig in pomožnih učil za narodne, srednje in strokovne šole, ki so podrejene ministru prosvete. Vse one, ki bi se zanimali za ta navodila, opozarjamo na štev. 50. »Uradnega Lista«.

— **Oprostitev vojaške dolžnosti.** Ministrski svet je sklenil, da se oprosté učitelji vojaške dolžnosti do konca 1. 1922. radi velike potrebe učiteljskih moči.

— **Okrajna učiteljska konferenca** za Ljubljano se vrši v četrtek dne 16. junija t. l. v dvorani Mestnega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev konference. 2. Volitev dveh zapisnikarjev in dveh overovalcev. 3. Nadzornikovo poročilo. 4. a) Fr. Grum, Andr. Skulj, Fr. Belin: Učiteljevo prosvetno delo. b) Milka Umbergerjeva: Pomen in naloga pevskega pouka v ljudski in meščanski šoli. c) Janko Blagajne: Važnost rokotvornega pouka v ljudski in meščanski šoli. 5. Poročilo knjižničnega odbora o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice in nasveti o nakupu novih knjig. Dotične nasvete je najkasneje do 1. junija t. l. naznaniti načelniku knjižničnega odbora Fr. Maroltu. 6. Volitev štirih članov in njih namestnikov v knjižnični odbor za prihodnjo upravno dobo. 7. Volitev štirih članov in njih namestnikov v stalni odbor za prihodnjo upravno dobo. 8. Samostalni predlogi, ki jih je najkasneje do 1. junija t. l. naznaniti stalnemu odboru.

Ljubljanski učiteljski pevski zbor ima skupno pevsko vajo v sredo, dne 1. junija ob 20. uri na učiteljski. — **Pevo-vodja.**

— **Podporno društvo na drž. moč. in žen. učiteljski v Ljubljani** se obrača do vseh bivših gojencev in gojenk tega zavoda, naj se spominjajo s kakim prispevkom društva, ki jim je tolikrat pomagalo ne le s knjigami, ampak tudi s podporo za časa bolezni itd. Obe društvi sta bili prisiljeni dati svojo temeljno glavnico kot vojno posojilo in vsled tega je vsahnil vir rednih dohodkov za podporo revnih gojencev in gojenk. Prispevki za izrecno opombo ali za moško ali za žensko učiteljsko naj se pošiljajo na ravnateljstvo obeh učiteljskih v Ljubljani, Resljeva cesta 10.

— **Natečaj za sprejem v nižjo šolo vojaške akademije v Beogradu.** Letos se sprejme v to šolo do 250 gojencev. Kdor želi vstopiti v vojaško akademijo, se mora s pismeno prošnjo obrniti do upravnika vojaške akademije najpozneje do 31. junija t. l. Prosilci morajo dokazati, da so dovršili šest gimnazijskih ali realčnih razredov. Natančnejši pogoji so razvidni v 55. številki »Uradnega Lista« z dne 21. t. m.

— **Nov učiteljski list.** V Novem Sadu je pričel izhajati »Učiteljski Vestnik«, list za učitelje i školou. Prinašal bo kakor pravi v svoji 1. številki, važnejše navedbe in razpise ministrstva prosvete in podrejenih šolskih oblasti. Hoče pa tudi prinašati važnejše stvari v madžarskem in nemškem jeziku, da bodo list umeli madžarski in nemški učitelji, ki službujejo v Vojvodini. Ta slednja namera se nam ne zdi na mestu. Tovariši Madžari in Nemci naj se v prvi vrsti naučé državnega jezika, ako hočejo, da jih redi majka Jugoslavija. Vsako drugo popušanje od naše strani je neopravičljivo in nedopustno!

— **Smrtna kosa.** V Krškem je umrla dne 17. t. m. gdč. Danica Šantel, bivša učiteljica v zavodih »Šolskega Doma« v Gorici. Pokojnica je bila hči obče-znanega profesorja goriške gimnazije A. Šantla odnosno sestra priznanega umetnika Š. Šantla, profesorja na tukašnji tehniški srednji šoli. Bila je umetniško zelo naobrazena učiteljica; velike sposobnosti je zlasti kazala za slikarstvo in glasbo. Bodi ji lahka zemlja v odrešeni domovini!

— **Ptujsko učiteljsko društvo** se udeleži dne 2. junija t. l. zborovanja ormoškega učiteljskega društva v Središču. Odhod iz Ptuj 9.30, prihod v Ptuj ob 17.30. — Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

Zvonček. Vsebinska aprilske številke: 1. Miroslav Kunčič: Mladi Jugosloven. Pesem. 2. E. Gangl: Kapetan Hrnjak. Povest. 3. Janko Leban: Tožeče drevce. Pesem. 4. Koprivnik v Bohinju. Podoba. 5. Utya: Čudotvorni kreslnik. Pravljica. 6. Ewald Humek: Pripovedka o dvočelu s štirimi podobami. 7. Ivan Albrecht: Nagajivka. Pesem. 8. Marija Grošljeva: Uspavanka. Pesem. 9. Pavel Plesničar: Vojvoda Živojin Mišič. Življenjepis s podobo. 10. Miroslav Kunčič: Na poljano. Pesem. 11. Srednja vas v Bohinju. Podoba. 12. Marjeta Sršenova: Črnogrob. Pesem. 13. Ivanka Kalnova: Ob potoku. Pesem. 14. Pouk in zabava. 15. Kottiček gospodar Doropoljskega.

A. Metik, Jugoslavija, Zemljepisni pregled 1. del. »Pota in cilji 5. in 6. zv. 1921. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 80 str. 282. Cena mehko vezani knjigi na finem papirju 60 K, broš, na slabšem papirju 42 K. Poština mehko vezani knjigi 3 K, broš, 2 K nepriporočeno. — Ako hočemo svojo državo ljubiti in spoštovati jo mo-

ramo najprej poznati. Spoznanju Jugoslavije bo izvrstno služila knjiga, ki je ravno izšla pod zgoraj navedenim naslovom in ki prinaša natančen opis naše države v geološkem, geografskem, hidrografske, klimatičnem, narodnostnem in gospodarskem pogledu. S posebno vneto sta izdelani poglavji o prebivalstvu in o narodnem gospodarstvu, ki bosta zanimali najširše sloje, zlasti trgovce in industrijalce, za katere je poznanje države največje važnosti. Učiteljem in dijakom je pa knjiga neizčrpen pripomoček pri razlagi oziroma pri učenju domovinoznanstva. Pripomniti je še treba, da obravnava pisatelj tudi jugoslovansko zemljo izven naše države. Knjigo toplo priporočamo. Knjigo se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. št. 6.

»Dane« v češčini. V založbi Fr. Švejda v Pragi je izšel kot drugi zvezek »Švejdove književne češke mladosti« prevod Rapetovega »Daneta«. Prevod je oskrbel znani naš češki tovarš Adolf Šustr, eden izmed prvobornih češkega učiteljstva. Vsem češčini večim tovarišem in tovarišicam toplo priporočamo Sustrovega »Daneta«, ki nam je nov lep dokaz vzajemnosti češkega in slovenskega učiteljstva.

Ljubljanski Zvon. Vsebinska majskega zvezka je sledeča: 1. Izo Gruden: Na večerni promenadi. 2. Ivo Šorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. (Dalje prihodnjic.) 3. Dr. Ivan Prijatelj: Duševni profili naših preporoditeljev. (Dalje prihodnjic.) 4. Paul Verlaine — A. Debellak: Jesenska pesem. 5. Ivan Zorec: Njena pot. (Konec prihodnjic.) 6. Stano Kosovel: Misli v samotni. 7. Josip Vidmar: Tokstoj in njegov krščanski nauk. (Konec prihodnjic.) 8. C. Golar: Mati zemlja. 9. Milan Pugalj: Uboga deklica. (Dalje prihodnjic.) 10. Alojzij Gradnik: V temi. 11. Ivan Albrecht: Tri Koroške. (Dalje prihodnjic.) 12. Stano Kosovel: Intonacija v somraku. 13. A. P. Fata morgana. (Dalje prihodnjic.) 14. Janko Glaser: Ob cesti. 15. Književna poročila. 16. Kronika. 17. Nove knjige.

Nove skladbe. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« je založilo in izdalo do sedaj sledeče skladbe: Anton Lajovic: Pesmi samote, solospevi za en glas s spremljevanjem klavirja, cena 16 K, Trije moški zbori E. Adamiča, M. Rožanca in Z. Prelovca, cena 10 K, ter Pet veselih pesmi E. Adamiča, cena 20 K. Izdaje s olčne, cena za sedanje razmere nizka. Naročajo se skladbe pri društvu »Ljubljanski Zvon« ki naročilom nad 10 izvodov dovolj znaten popust, dobe se pa tudi v knjigarni Učiteljske tiskarne. Novih, dobrih skladb izide bore malo, zato priporočamo, da glasbojubivo učiteljstvo pridno seže po njih!

Za REZERVNI SKLAD UJU. — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek — 1921. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

S. izkaz,

Po 135 K: Albin Lajovic — Tržič. Po 80 K: Šolsko vodstvo — Št. Janž na Dolenjskem. Darovali so: Berce 20 K, po 10 K pa: Schweiger, Ušič, Omerza, Debellak, Roč in Mazil. — Današnji izkaz 215 K, Prej izkazanih 19.559 K Skupaj 19.774 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Tovariši in tovarišice! Današnji izkaz je torej šele osmi v letošnjem letu in še ta je tako kratek, da ga lahko prečitate v jedni minuti, vsaj izkazov naslov Vas gotovo ne moti, moj naslov pa menda tudi ne. Z došedaj zbranim skladom je pokrivala naša organizacija obilne stroške, ki ji naraščajo danes, le z velikimi težavami. Ta zadeva pa nikakor ne spada v javnost. Na prihodnji glavni skupščini v Celju vam bom podal natančno tozadevno poročilo. Rečem pa vam že danes, da nobena organizacija ne zna delati čudežev in da je vsako omalovaževanje ali še celo nepotrebno zabavljanje brezplodno delo in ne vredno našega zvanja. Pa brez zamer! Zdrav!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. L.: Vašo notico »Pustite vsako nado!« smo v zadnji številki opustili, ker smo jo čitali prej že v nekem drugem ljubljanskem dnevniku. Pisatelja Z. hoče vzeti v roke naš strokovni tajnik, zato smo stavili tudi to notico zaenkrat na stran. Vse ostale sotrudnike prosimo potrpljenja, če še niso prišli njihovi prispevki v listu na svetlo. — Al. B. na K. B. — Omenjeno knjigo je naročiti v Učiteljski tiskarni.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Št. 96/1.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

V šolskem okraju Šmarje se razpisujejo v stalno namestitvev sledeča učna mesta:

1. Na petrazrednici v Pomikvi ob Juž. žel. mesto nadučitelja s službenim stanovanjem.
2. Na šestrazrednici s tremi vzporednicami v Šmarli pri Jelšah mesto učitelja (prednost imajo usposobljenci za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah).
3. Na štirirazrednici v Slivnici mesto učitelja s prostim stanovanjem.
4. Na dvorazrednici pri Sv. Emi mesto nadučitelja s službenim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje poslati je službenim potom na dotične krajne šolske svete

do 30. junija 1921.

Okrajni šolski svet Šmarje v Celju, dne 19. maja 1921.

V političnem okraju celjskem

se razpisuje naslednje učiteljske službe v stalno nameščenje.

a) CELJSKI OKRAJ.

1. Na trirazrednici v Gotovljah ena učiteljska služba.
2. Na petrazrednici v Ljubečni dve učiteljski službi.
3. Na štirirazrednici v Novi cerkvi ena služba za učitelja.
4. Na dvorazrednici v Zgornji Ponikvi ena služba za učitelja.
5. Na enorazrednici v Svečini služba za učitelja-voditelja.
6. Na dvorazrednici v Frankolovem dve učiteljski službi.
7. Na trirazrednici v Št. Lovrencu nad Prežinom ena učiteljska služba.
8. Na trirazrednici v Šmartnem v Rožni dolini eno učiteljsko mesto.
9. Na šestrazrednici v Št. Pavlu pri Prebojdu eno učiteljsko mesto.
10. Na šestrazrednici deški šoli v Celju nadučiteljska služba in pet učiteljskih služb.
11. Na šestrazrednici dokliški šoli v Celju služba za nadučitelja in pet služb za učitelje.

b) LAŠKI OKRAJ.

1. Na šestrazrednici v Laškem ena učiteljska služba.
2. Na štirirazrednici v Zidanem mostu nadučiteljska služba.
3. Na dvorazrednici pri Sv. Katarini (krajni šolski svet Trbovlje) ena učiteljska služba.

c) VRANSKI OKRAJ.

1. Na petrazrednici v Braslovčah dve učiteljski mesti.
2. Na šestrazrednici v Vranskem mesto za učiteljsko ročnih del.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti službenim potom

do 15. junija 1921.

pri dotičnih krajnih šolskih svetih, oziroma za službe v Celju pri okrajnem šolsk. svetu — oddelek za mesto v Celju.

Okrajni šolski svet Celje,

dne 10. maja 1921.

Ruska književnost! Česko-jugoslovanska naklada J. Herjka, Zagreb, preuzela je generalno zastupstvo za državu S. H. S. osim Srbije Slavenskoga nakladstva i ima na zalih bogati izbor ruske literature. Tražite cjenike. Naručbe se brzo i odmah odpremaju.

Književni vijestnik.

Na ljetnu sezonu naručite odmah novoizišlu nam knjigu Jirasek: Filozofska historija. K 30, koja je izšla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Pouzecom K 30. Šalje J. Herjek središnjica Česko-jugoslovenske knjižare, Zagreb, Hatzova ul. 15.

Najbolji historički roman čehoslovačkoga naroda.

Modna in manufakturna trgovina

FRANJO MAJER, Maribor,

Glavni trg 9

priporoča od svoje zaloge dobre raznovrstne češke kamgarne in ševijote za moške in ženske obleke, razne etamine, platno, perilo i. t. d., in sicer vse po nižini ceni.

Večletno jamstvo!

Ugodni plačilni pogoji!

Tvrdba JOSIP PETELINC

LJUBLJANA — Sv. Petra nasip št. 7

Na veliko!

se priporoča kot **edina tovarniška zaloga** šivalnih strojev **Gritzner** v vseh opremljenih. Materijal in izvršba **predvojni**. Istotam se dobivajo igle, strojni deli za vse sisteme strojev, strojno olje, toaletne potrebščine, modno blago in galanterija. — Sprejemajo se tudi vsakovrstna strojna popravila.

Na malo!

Ljubljana — Sv. Petra nasip št. 7 (tik gostilne »Pri fajmoštru«.)

Večletno jamstvo!

Ugodni plačilni pogoji!

ČEVLJI najlepše oblike in ČEVLJI najboljše kakovosti

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19. Telefon 157.

Čenik franko zavoj: veljaven od 1. maja 1921 naprej do preklica.

	črni	rujavi		črni	rujavi
moški, chevreau z robom	K 590	—	moški, gojzerski hribovec	—	680
„ boks z robom	580	660	ženski, boks z lak-kapico in robom	590	680
„ boks z robom, polov.	—	600	„ la boks z robom, pol.	520	610
za štrpaco:			„ la boks z robom polovični, škotska fasona	—	640
moški, teletina, brez kapice, okovani	490	—	„ teletina z robom (štrpaci)	470	510
„ pitling z robom	—	530	„ belo platno: visoki K 420, polovičarji K 370, izrezani z zaponi K 320	—	—
„ pitling okovani z žebli	—	530			
„ kravina z robom	490	—			
„ kravina brez kapice, okovani z žebli	—	550			
„ kravina s kopicami in podkvami	470	510			

Po meri izdelani čevlji veljajo 10% več.

Naročila po pošti se izvršijo najvestneje in se odpremi blago isti dan po povzetju.

Za najvestnejšo izdelavo jamčim in prevzamem predčasne defekte v brezplačno popravilo.

Vsi izdelki so najboljše ročno delo iz lastne delavnice.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder Drugi predelani natls. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtec in ljudskih šol. Broš. K 16.—

H. PODKRAJŠEK: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHREL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—